

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามการรับรู้ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 1 วิธีดำเนินการวิจัยที่เสนอในบทนี้ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานของการวิจัย ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามการรับรู้ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ผู้บริหารโรงเรียน และครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 1
2. เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ผู้บริหารโรงเรียน ครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 1

สมมติฐานการวิจัย

พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามการรับรู้ของเจ้าหน้าที่บริหารการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ผู้บริหารโรงเรียน และครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 1 แตกต่างกัน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เจ้าหน้าที่บริหารการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ กับผู้ช่วยเจ้าหน้าที่บริหารการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ จำนวน 56 คน ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 843 คน และครูอาจารย์ จำนวน 14,799 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 15,698 คน

กลุ่มตัวอย่างประชากร

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดเป็น 3 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 เจ้าหน้าที่บริหารการศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ได้แก่ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ และผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 1 รวมทั้งสิ้น 56 คน Yamane' (1973)

กลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียน และผู้รักษาการในตำแหน่ง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 1 สุ่มตัวอย่างประชากร โดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (1970) จากจำนวนผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 843 คน ได้กลุ่มตัวอย่างประชากร ทั้งสิ้น 265 คน

การได้มาของกลุ่มตัวอย่างประชากร ใช้การคำนวณสัดส่วนในการสุ่มตัวอย่างประชากรจากทุกจังหวัด และทุกอำเภอ/กิ่งอำเภอ ในเขตการศึกษา 1 จากนั้นสุ่มตัวอย่างประชากรอย่างง่าย (The Simple Random Sampling) ด้วยวิธีจับผลจากแต่ละจังหวัด และแต่ละอำเภอ/กิ่งอำเภอ ให้ได้ครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

กลุ่มที่ 3 กลุ่มครูอาจารย์ ได้แก่ ครูอาจารย์ที่ปฏิบัติการสอนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 1 สุ่มตัวอย่างประชากร โดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (1970) จากจำนวนครูอาจารย์ จำนวน 14,799 คน ได้กลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น 375 คน

การได้มาของกลุ่มตัวอย่างประชากร ใช้การคำนวณสัดส่วนในการสุ่มตัวอย่างประชากรจากทุกจังหวัด และทุกอำเภอ/กิ่งอำเภอ ในเขตการศึกษา 1 จากนั้นสุ่มตัวอย่างประชากรอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีจับผลจากแต่ละจังหวัด และแต่ละอำเภอ/กิ่งอำเภอ ให้ได้ครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

รวมกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยทั้ง 3 กลุ่ม จำนวน 696 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามการรับรู้ของเจ้าหน้าที่บริหารการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ได้แก่ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ กับ

ผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ใน
โรงเรียนประถมศึกษา เกี่ยวกับพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 1 โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบ
เลือกตอบ (Check-list) ได้แก่ เพศ อายุราชการ วุฒิสถที่สุด และตำแหน่งในปัจจุบัน
จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน 7 ด้าน
ได้แก่ พฤติกรรมภาวะผู้นำด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การปรับปรุงแก้ไข การให้การ
ยอมรับนับถือ การให้ความช่วยเหลือ การพูดเก่ง การประสานงาน และการเข้ากับสังคม
ได้ดี ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) จำนวน
53 ข้อ โดยมีเกณฑ์ให้ผู้ตอบแบบสอบถาม พิจารณาดังนี้

- 0 หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารนั้น ไม่มีการปฏิบัติ หรือไม่มีปรากฏให้เห็น
- 1 หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารนั้นมีการปฏิบัติ หรือปรากฏให้เห็นน้อยที่สุด
หรือไม่บ่อยนัก
- 2 หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารนั้นมีการปฏิบัติหรือปรากฏให้เห็นน้อยหรือไม่บ่อย
- 3 หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารนั้นมีการปฏิบัติหรือปรากฏให้เห็นมากหรือบ่อย
- 4 หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารนั้นมีการปฏิบัติหรือปรากฏให้เห็นมากที่สุด
หรือบ่อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้ คือ

1. ศึกษาเอกสารต่าง ๆ เช่น หนังสือ ตำรา และรายงานการวิจัยในเรื่อง
แนวคิดเกี่ยวกับผู้นำ

2. กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่องพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามการรับรู้ของเจ้าหน้าที่บริหารการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ผู้บริหาร-โรงเรียน สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 1 โดยอาศัยแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมภาวะผู้นำของ Griffiths (1956) ซึ่งจำแนกพฤติกรรมภาวะผู้นำไว้ 7 ประเภท ได้แก่ พฤติกรรมที่แสดงออกทางด้านดังต่อไปนี้ คือ

1. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
2. การปรับปรุงแก้ไข
3. การให้การยอมรับนับถือ
4. การให้ความช่วยเหลือ
5. การพูดเก่ง
6. การประสานงาน
7. การเข้ากับสังคมได้ดี

3. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมภาวะผู้นำตามกรอบแนวคิดที่กำหนด โดยยึดภารกิจของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาทั้ง 6 งาน ได้แก่ งานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการและการเงิน งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

4. กำหนดตัวบ่งชี้และประเด็นที่จะสอบถามตามกรอบแนวคิดที่กำหนด
5. เขียนข้อคำถามตามตัวบ่งชี้และประเด็นที่กำหนด
6. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) และการใช้ภาษา
7. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา และจัดทำเป็นแบบสอบถามสำหรับการวิจัย
8. นำแบบสอบถามส่งไปยังกลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัย เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขอให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ออกหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย ไปยังกลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัย
2. ส่งแบบสอบถามผ่านทางสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด โดยขอความอนุเคราะห์ให้จัดส่ง ไปยังกลุ่มตัวอย่างประชากร และขอให้ผู้ตอบแบบสอบถามจัดส่งแบบสอบถามกลับมาที่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
3. รับแบบสอบถามกลับคืนจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และดำเนินการพิจารณาตรวจสอบและคัดเลือกแบบสอบถามที่ถูกต้องสมบูรณ์ เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

รายละเอียดเกี่ยวกับจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับแบบสอบถามคืน
ปรากฏตามตารางที่ 1

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืน

กลุ่มตัวอย่างประชากร	ส่งไป	ได้รับคืน	แบบสอบถาม ที่สมบูรณ์	ร้อยละ
1. หัวหน้าการประถมศึกษา- อำเภอ/กิ่งอำเภอ และ ผู้ช่วยหัวหน้าการประถม- ศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ				
นครปฐม	14	14	14	100.00
นนทบุรี	12	11	11	91.67
ปทุมธานี	14	11	11	78.57
สมุทรปราการ	10	9	9	90.00
สมุทรสาคร	6	5	5	83.33
รวม	56	50	50	89.29
2. ผู้บริหารโรงเรียน				
นครปฐม	80	75	75	93.75
นนทบุรี	47	38	38	80.85
ปทุมธานี	56	43	43	76.79
สมุทรปราการ	47	38	38	80.85
สมุทรสาคร	35	26	26	74.29
รวม	265	220	220	83.02

ตารางที่ 1 (ต่อ)

กลุ่มตัวอย่างประชากร	ส่งไป	ได้รับคืน	แบบสอบถาม ที่สมบูรณ์	ร้อยละ
3. ครู-อาจารย์				
นครปฐม	104	100	100	96.15
นนทบุรี	70	68	68	97.14
ปทุมธานี	71	67	67	94.37
สมุทรปราการ	81	79	79	97.53
สมุทรสาคร	49	47	47	95.92
รวม	375	361	361	96.27
รวม	696	631	631	90.66

จากตารางที่ 1 พบว่า แบบสอบถามที่ส่งไปยังกลุ่มตัวอย่างประชากร จำนวน 696 ฉบับ ได้รับคืน 631 ฉบับ และเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 631 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 90.66

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนแต่ละกลุ่มมาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ เพื่อให้ได้มาซึ่งค่าเฉลี่ยของคะแนนการรับรู้ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ กับผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ผู้บริหารโรงเรียน และครู-อาจารย์ เกี่ยวกับพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS^x (Statistical Package for The Social Science) โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้ คือ

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ
2. ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาของ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ กับผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ผู้บริหารโรงเรียน และครูอาจารย์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่ามัธยฐานเลขคณิต (Arithmetic Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของ รายชื่อและรายด้าน
3. เปรียบเทียบความแตกต่างของการรับรู้ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/ กิ่งอำเภอ กับผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ผู้บริหารโรงเรียน และครู อาจารย์ ด้วยการทดสอบค่า F-test

เกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์

คะแนนเฉลี่ย 0.00 - 0.50	หมายถึง	พฤติกรรมของผู้บริหารนั้น ไม่มีการปฏิบัติ หรือไม่ปรากฏให้เห็น
คะแนนเฉลี่ย 0.51 - 1.50	หมายถึง	พฤติกรรมของผู้บริหารนั้นมีการปฏิบัติ น้อยมากหรือปรากฏให้เห็นน้อยที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50	หมายถึง	พฤติกรรมของผู้บริหารนั้นมีการปฏิบัติ หรือปรากฏให้เห็นไม่บ่อยนัก
คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50	หมายถึง	พฤติกรรมของผู้บริหารนั้นมีการปฏิบัติ มากหรือปรากฏให้เห็นบ่อย
คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.00	หมายถึง	พฤติกรรมของผู้บริหารนั้นมีการปฏิบัติ มากที่สุดหรือปรากฏให้เห็นบ่อยที่สุด